

Briselē, 2021. gada 13. janvārī
(OR. en)

5223/21
ADD 1

LIMITE

JAI 22
MIGR 10
COASI 3

PIEZĪME

Sūtītājs:	Komisija
Saņēmējs:	delegācijas
Temats:	Kopīgā deklarācija par sadarbību migrācijas jomā starp Afganistānu un ES

Kopīgā deklarācija par sadarbību migrācijas jomā starp Afganistānu un ES

Ievads

Eiropas Savienība (ES) un Afganistānas Islāma Republika turpina saskarties ar ievērojamām bēgļu un migrācijas problēmām, kurām ir ilgtermiņa raksturs. Šo problēmu risināšanai nepieciešama solidaritāte, apņēmība un kopīgi centieni. Kopīgā deklarācija par sadarbību migrācijas jomā starp Afganistānu un ES (*JDMC*) atspoguļo ES un Afganistānas valdības kopīgo apņemšanos pastiprināt sadarbību, lai pārvaldītu migrāciju no Afganistānas un uz to, t. sk. lai novērstu neatbilstīgu migrāciju un atgrieztu neatbilstīgus migrantus. Tas attiecas arī uz tiem afgāņiem, kuriem pēc visu attiecīgo valsts un starptautisko juridisko instrumentu un juridisko procedūru piemērošanas nevar piešķirt starptautisko aizsardzību. Šī sadarbība ir daļa no Afganistānas valdības un ES vispārējās partnerības ar koordinētu centienu palīdzību.

Afganistānas valdība un ES apņemas turpināt visaptverošu dialogu par migrāciju ¹. Ar šo deklarāciju nav paredzēts radīt juridiskas tiesības vai pienākumus atbilstīgi starptautiskajiem vai iekšzemes tiesību aktiem. Ar to sagatavo augsni strukturētam dialogam un sadarbībai migrācijas jautājumos, pamatojoties uz apņemšanos noteikt efektīvus veidus abu pušu vajadzību risināšanai. Deklarācija papildina ES dalībvalstu divpusējās attiecības ar Afganistānu, un to nevar interpretēt kā tādu, kas aizstāj spēkā esošos divpusējos nolīgumus starp ES dalībvalstīm un Afganistānu vai kas kavē turpmāku šādu nolīgumu vai vienošanos slēgšanu starp ES dalībvalstīm un Afganistānu.

Šajā deklarācijā ir uzskaitīta virkne darbību, kas ES un Afganistānas valdībai sadarbības garā jāveic ar mērķi izveidot ātru, efektīvu un pārvaldāmu procesu raitai, cieņpilnai un reglamentētai to Afganistānas valstspiederīgo atgriešanai, kuri neatbilst nosacījumiem attiecībā uz ieceļošanu, atrašanos vai uzturēšanos ES teritorijā, un atvieglot viņu ilgtspējīgu reintegrāciju Afganistānā.

Sadarbojoties saskaņā ar šo deklarāciju, ES un Afganistāna turpina pildīt visas savas attiecīgās starptautiskās saistības, proti:

- ievērot 1951. gada Konvenciju par bēgļu statusu un tās 1967. gada Ņujorkas protokola noteikumus;

¹ Piemēram, izmantojot ES un Afganistānas sadarbības nolīgumu par partnerību un attīstību (*CAPD*), kuru ES un Afganistāna parakstīja 2017. gada februārī un saskaņā ar kuru darbojas Īpašā darba grupa cilvēktiesību, labas pārvaldības un migrācijas jautājumos.

- atbalstīt tiesības un brīvības, kas garantētas Starptautiskajā paktā par pilsoniskajām un politiskajām tiesībām, ES Pamattiesību hartā un Vispārējā cilvēktiesību deklarācijā;
- respektēt to neatbilstīgo migrantu drošību, cieņu un cilvēktiesības, kuri tiek pakļauti atgriešanas un atpakaļuzņemšanas procedūrai.

I daļa. Sadarbības joma

1. ES un Afganistānas valdība plāno cieši sadarboties ar mērķi organizēt to Afganistānas valstspiederīgo, kuri neatbilst nosacījumiem, lai uzturētos ES, cieņpilnu, drošu un reglamentētu atgriešanu Afganistānā.
2. Saskaņā ar Afganistānas saistībām atbilstoši starptautiskajām tiesībām tā atkārtoti apstiprina savu apņemšanos uzņemt atpakaļ savus pilsoņus, kuri ieceļojuši ES vai uzturas ES teritorijā neatbilstīgi, pēc tam, kad ES dalībvalstis būs pienācīgi apsvērušas katru atsevišķo gadījumu.
3. Afganistānas valstspiederīgie, par kuriem ir konstatēts, ka nav juridiska pamata, lai viņi turpinātu uzturēties kādā ES dalībvalstī, kuru aizsardzības vajadzības un primāri humāni iemesli, ja tādi ir, ir tikuši apsvērti saskaņā ar piemērojamajiem tiesību aktiem, un kuri ir saņēmuši izpildāmu lēmumu pamest minēto dalībvalsti, var izvēlēties brīvprātīgi atgriezties. Abas puses ir vienisprātis, ka šis risinājums ir vēlamais veids, kā organizēt Afganistānas valstspiederīgo atgriešanu.

Afganistānas valstspiederīgie, kuri nevēlas izpildīt ES dalībvalsts atgriešanas lēmumu brīvprātīgi, tiks atgriezti Afganistānā, kad būs pilnībā pabeigtas administratīvās un tiesu procedūras ar atliekošu efektu.

ES dalībvalstis apsver iespēju paredzēt atbilstošu laikposmu, lai persona atgrieztos, saskaņā ar nosacījumiem, kas paredzēti piemērojamajos tiesību aktos, un ņemot vērā konkrētos apstākļus katrā atsevišķā gadījumā.

4. Pirms Afganistānas valstspiederīgo atgriešanas ES rūpīgi apsvērs humānos aspektus saskaņā ar starptautiskajām tiesībām, īpaši attiecībā uz nepavadītiem nepilngadīgajiem, vecāka gadagājuma cilvēkiem, vientuļām sievietēm un sievietēm, no kurām ir atkarīgas viņu ģimenes. Tiks ievērota ģimenes vienotība un neizraidīšanas princips, t. sk. attiecībā uz smagi slimām personām. Īpaši pasākumi nodrošinās, ka šādas neaizsargātas grupas saņem pienācīgu aizsardzību, atbalstu un aprūpi visā procesā.
5. Nepavadītus nepilngadīgos atgriež tikai tad, ja tie tiek atgriezti viņu ģimenes loceklim, ieceltam aizbildnim vai uz piemērotām uzņemšanas struktūrām Afganistānā. Vienmēr pienācīgi ņem vērā bērna intereses.

Šajā deklarācijā:

- “ģimenes vienība” ģimenes vienotības jēdziena novērtēšanai sastāv no vecākiem ar nepilngadīgiem bērniem, kas jaunāki par 18 gadiem;
- “nopietni slimi cilvēki” ir cilvēki ar ļoti smagu slimību, ko nevar ārstēt Afganistānā.

6. Pamatojoties uz šo politisko deklarāciju, ES un Afganistānas valdība cieši sadarbosies, lai veicinātu un censtos panākt efektīvāku migrācijas spiediena pārvaldību.
7. Šīs politiskās deklarācijas daļa ir savstarpēja apņemšanās vēl vairāk uzlabot sadarbību attiecībā uz papildu attīstības pasākumiem, lai veicinātu ilgtspējīgāku Afganistānas institucionālo struktūru un efektīvāku īstenošanas procesu, atbalstot atgriezušos afgāņu ilgtspējīgu reintegrāciju.

II daļa. Atgriešanas procesa veicināšana

1. Lai veicinātu atgriešanas procesu, ES nodrošinās, ka ikvienam Afganistānas valstspiederīgajam, kas Afganistānā atgriežas brīvprātīgi vai piespiedu kārtā saskaņā ar ES un starptautiskajiem tiesību aktiem, ir atzīts derīgs ceļošanas dokuments, piemēram, Afganistānas pase, Afganistānas ceļošanas dokuments vai ES standarta ceļošanas dokuments personu atgriešanai ².
2. Ja atgriežamajam Afganistānas valstspiederīgajam nav derīgas pases, Afganistānas kompetentā iestāde nodrošinās, ka tiek veikts pārbaudes process un pase vai ceļošanas dokuments tiek izsniegts ne vēlāk kā četras nedēļas pēc ES dalībvalsts pieprasījuma.

Ja ES dalībvalstij ir pierādījumi par atgriežamās personas Afganistānas valstspiederību, Afganistānas iestādes darīs visu iespējamo, lai pārbaudītu pierādījumus un izsniegtu pasi vai ceļošanas dokumentu divu nedēļu laikā.

Ja ceļošanas dokuments minētajos termiņos netiek izsniegts, ES dalībvalsts var izdot ES standarta ceļošanas dokumentu personu atgriešanai.

² Eiropas standarta ceļošanas dokuments trešo valstu valstspiederīgo atgriešanai (Padomes 1994. gada 30. novembra Ieteikums).

3. Lai veicinātu Afganistānas valstspiederīgo atgriešanu un atpakaļuzņemšanu, ES dalībvalstis var izmantot regulāros vai neregulāros lidojumus uz Kabulas lidostu (esošajās noteiktajās telpās) un citām konkrētām Afganistānas lidostām, par kurām panākta savstarpēja vienošanās, tostarp kopīgus lidojumus Afganistānas valstspiederīgo repatriācijai no vairākām ES dalībvalstīm, kurus organizē un koordinē *Frontex*. Visas ES dalībvalstis var piedalīties kopīgās atgriešanas operācijās, izmantojot neregulārus lidojumus. Kopīgi atgriešanas lidojumi tiks veikti saskaņā ar šo deklarāciju.
4. Neregulāru lidojumu gadījumā ES dalībvalstis, ievērojot piemērojamos noteikumus par personas datu aizsardzību, trīs nedēļas pirms atgriešanās datuma sniegs lidojuma datus (vienā lidojumā ne vairāk kā 50 personu, kas atgriežas, taču šo skaitu var palielināt, vienojoties ar Afganistānas valdību) un attiecīgo atgriežamo personu persondatus. ES dalībvalstīm var nākties iekļaut reisā papildu nosūtāmās personas no atgriežamo personu kopuma, taču nepārsniedzot iepriekš paziņoto maksimālo personu skaitu. ES dalībvalstis un *Frontex* saskaņos savus neregulāros lidojumus ar Afganistānas iestādēm, lai nodrošinātu pienācīgu atgriešanas pārvaldību, un ierobežos atgriežamo personu maksimālo skaitu mēnesī līdz 500 personām; šo skaitu pēc iepriekšējām konsultācijām var palielināt. Šis maksimālais skaits attiecas uz visām atgriežamajām personām neatkarīgi no tā, vai tās ir atgrieztas, pamatojoties uz divpusēju vienošanos vai *JDMC*. Visas afgāņu personas, kas atgriežas, pēc ierašanās tiks uzņemtas atpakaļ.

5. Ceļojot uz Afganistānu, ES eskorta personālam un citiem pavadošajiem darbiniekiem būs nepieciešama derīga Afganistānas vīza tikai tad, ja viņiem būs jāieceļo Afganistānas teritorijā. Šādos gadījumos Afganistānas misijas 5 darbdienu laikā dienesta pasu turētājiem bez maksas izsniegs vairākkārtējas ieceļošanas vīzas ar derīguma termiņu uz vienu gadu. ES dalībvalstis veiks atbilstošus pasākumus sieviešu atgriešanas procesā, t. sk. nodrošinot sieviešu dzimuma pavadošo personālu. Pavadošais personāls būs īpaši apmācīts un darbosies saskaņā ar ES standartiem ³.
6. ES dalībvalstis nodrošinās, ka ikvienu personu, ko uzņem atpakaļ Afganistāna un par kuru vēlāk tiktu konstatēts, ka tā nav Afganistānas valstspiederīgais, attiecīgā ES dalībvalsts uzņem atpakaļ vai pārsūta uz izcelsmes valsti.

III daļa. Informācija un izpratnes veidošana

1. ES, tās dalībvalstis un Afganistānas valdība cieši sadarbojas, lai, ja nepieciešams, ar attiecīgu nevalstisko un starpvaldību organizāciju palīdzību nodrošinātu, ka Afganistānas valstspiederīgajiem, kuri uzturas ES, tiek sniegta objektīva un precīza informācija attiecībā uz viņu atgriešanu un reintegrāciju Afganistānā, kas ļautu pieņemt lēmumus par atgriešanos, pilnībā pārzinot faktus. Šajā sakarā ES un tās dalībvalstis kopā ar attiecīgajām starpvaldību un nevalstiskajām organizācijām veiks informācijas kampaņas, kas paredzētas Afganistānas valstspiederīgo kopienām ES.

³ Padomes Lēmums 2004/573/EK (2004. gada 29. aprīlis) par kopēju lidojumu organizēšanu ar mērķi no divu vai vairāku dalībvalstu teritorijas izraidīt trešo valstu piederīgos, uz kuriem divu vai vairāku dalībvalstu teritorijā attiecas izraidīšanas pasākumi

2. Lai novērstu turpmāku neatbilstīgu migrāciju no Afganistānas un radītu labvēlīgus apstākļus to Afganistānas valstspiederīgo, kuri atgriežas, ilgtspējīgai reintegrācijai, Afganistānas valdība veiks nepieciešamos pasākumus, t. sk. izmantojot informācijas un izpratnes veicināšanas kampaņas, kuru mērķis ir pievērst iedzīvotāju uzmanību neatbilstīgas migrācijas briesmām. ES paredz piedalīties šādu informācijas kampaņu finansēšanā.

IV daļa. Atgriešanas programmas un reintegrācijas palīdzība

1. Attiecībā uz atgriešanas programmām ES plāno segt visus ceļa izdevumus par Afganistānas valstspiederīgo atgriešanos līdz galamērķim Afganistānā, t. sk. administratīvos izdevumus un bagāžas izmaksas saskaņā ar starptautiskajiem gaisa pārvadājumu standartiem.
2. Lai veicinātu ilgtspējīgu reintegrāciju darba tirgū, ES attīsta un finansē programmas, ar kurām atbalsta Afganistānas valstspiederīgos, kas atgriežas Afganistānā, un viņu uzņēmējkopienas. Izstrādājot un īstenojot reintegrācijas programmas, īpaša uzmanība tiks pievērsta bērnu, sieviešu un neaizsargātu personu, kas atgriežas, vajadzībām.
3. Reintegrācijas palīdzība personām, kas atgriežas, papildinās vispārējo Afganistānas un ES attīstības sadarbību un tiks cieši ar to koordinēta. Abas puses joprojām ir apņēmis pilnas ievērot palīdzības lietderības principus, palielinot sinerģiju starp dažādām aktivitātēm, pievēršot īpašu uzmanību īstenošanas sistēmām valstī un spējām, balstoties uz humānās palīdzības un attīstības saikni un mobilizējot resursus divpusējā, kā arī reģionālā līmenī.

4. ES palīdzība personu, kas atgriežas, ilgtspējīgai reintegrācijai tiks īstenota saskaņā ar pārskatīto Afganistānas Valsts miera un attīstības satvaru (*ANPDF*), sevišķi attiecībā uz vietējās pārvaldības veicināšanu un pamatpakalpojumu sniegšanu skartajām iedzīvotāju grupām, kā noteikts arī ilgtspējīgas attīstības mērķos.
5. Lai veicinātu atgriezušos personu sadzīves atjaunošanu Afganistānā, ES plāno saskaņotā sistēmā atbalstīt ilgtspējīgus reintegrācijas centienus, kas risina atgriezušos personu un viņu uzņēmējkopienu vajadzības un stiprina atbildīgo valdības iestāžu institucionālās spējas. Šie pasākumi tiks izstrādāti kopīgi un pamatojoties uz saskaņotām darbības jomām atbilstoši valdības valsts prioritāšu programmām saistībā ar valsts un daudzvalstu indikatīvo programmu sagatavošanu attiecībā uz Afganistānu 2021.–2027. gadam.

V daļa. Cīņa pret migrantu kontrabandu un cilvēku tirdzniecību

1. ES pastiprinās centienus atbalstīt Afganistānas valdību cīņā pret cilvēku tirdzniecību un migrantu kontrabandu un tās novēršanā. Šāda palīdzība ietver tiesībsardzības iestāžu spēju veidošanu, kā arī konkrētu nepieciešamo atbalstu efektīvu tiesību aktu izstrādei un īstenošanai pret migrantu kontrabandu.
2. Vienlaikus ar sadarbības uzsākšanu saskaņā ar šo deklarāciju ES un Afganistāna kopīgi izstrādās konkrētus priekšlikumus.

VI daļa. Kopīgā darba grupa

Kopīgā darba grupa tiksies regulāri – ja iespējams, reizi pusgadā vai vismaz reizi gadā, lai atvieglotu šīs deklarācijas piemērošanu. Bez tam pastāv iespēja īsā laikā sasaukt sanāksmes pēc Afganistānas vai ES lūguma, lai apspriestu konkrētus jautājumus. Minētā darba grupa:

- a) uzraudzīs šīs deklarācijas piemērošanu;
- b) apspriedīs turpmākos pasākumus, lai veicinātu sadarbību un nodrošinātu atgriešanas plūsmu pareizu pārvaldību;
- c) vajadzības gadījumā ierosinās šīs deklarācijas grozījumus.

VII daļa. Dokumentu apmaiņa

ES un Afganistāna paziņo par savu nodomu apmainīties ar šādiem dokumentiem:

- a) ceļošanas dokumentu izsniegšanas nolūkā – to diplomātisko un konsulāro darbinieku sarakstu, kuri atrodas pieprasījuma iesniedzējas puses teritorijā;
- b) lidostu sarakstu, kuras būtu vēlams izmantot atgriešanas operācijām;
- c) visu informāciju, kas nepieciešama, lai atvieglotu saziņu un efektīvu šīs deklarācijas īstenošanu; kā arī
- d) to dokumentu sarakstu, kuri uzskatāmi par valstspiederības apliecinājumu.

VIII daļa. Sadarbības sākšana

Šī deklarācija ir parakstīta angļu un dari valodā; abiem tekstiem ir vienāds spēks.

Sadarbība sākas dienā, kad tiek parakstīta šī deklarācija. Šīs deklarācija ir sadarbības satvars uz nenoteiktu laiku. Katru gadu šīs deklarācijas parakstīšanas gadadienā un pēc iepriekšējas apspriešanās ar kopīgo darba grupu katra šīs deklarācijas puse var paziņot otrai pusei par savu nodomu pārtraukt sadarbību, un tādā gadījumā sadarbība saskaņā ar šo deklarāciju tiks pārtraukta pēc trim (3) mēnešiem.

IX daļa. Viedokļu apmaiņa

Ja rodas interpretācijas un līdz ar to – izpratnes atšķirības par šo deklarāciju vai uz to balstīto sadarbību, kopīgajā darba grupā būtu jārod abpusēji pieņemams risinājums, pamatojoties uz dokumenta versiju angļu valodā.

X daļa. Saikne ar divpusējiem nolīgumiem

Dalībvalstīm, kas ir noslēgušas divpusēju vienošanos ar Afganistānu, būtu jāievēro tajā paredzētās procedūras, neskarot iespēju visām dalībvalstīm piedalīties *Frontex* koordinētajās kopīgajās atgriešanas operācijās. Nolaišanās atļauju pieprasījumi attiecībā uz šīm kopīgajām atgriešanas operācijām būtu jāizskata ES delegācijai.

Šī kopīgā deklarācija par sadarbību migrācijas jomā tika parakstīta [vieta] [datums].

Eiropas Savienības vārdā

Afganistānas Islāma

Republikas valdības vārdā

Vārds/uzvārds

Vārds/uzvārds

(Tituls/amats)

(Tituls/amats)
